

Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat
Sosiaali- ja terveysyksikkö

Joutsan kunta
Kunnanhallitus
PL 20
19651 Joutsa
kirjaamo@joutsa.fi

Valvontapäätös

Asia Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto on 14.3.2021 vastaanottanut ilmoituksen, jossa tuodaan esille Joutsan kunnan sosiaali- ja terveydenhuollon uudisrakennus- ja saneeraushankkeiden ja -suunnitelmien kustannuksia. Ilmoituksen mukaan Joutsan kunnan sosiaali- ja terveydenhuollon rakennuksiin kohdistuvien investointeja koskevien sitoumusten kokonaiskustannukset ylittävät kuntien ja kuntayhtymien eräiden oikeustoimien väliaikaisesta rajoittamisesta sosiaali- ja terveydenhuollossa annetun lain (548/2016, jälj. rajoituslaki) edellyttämän viiden miljoonan euron rajan selvästi.

Ilmoituksen mukaan Joutsan kunnanhallitus on 14.01.2019 §10 arvioinut uuden sote-keskuksen 5,0 miljoonan määrärahan ylittyvän 400.000 eurolla. Lisäksi Joutsan valtuusto on 16.12.2020 hyväksynyt SaKuKo-osaston peruskorjauksen hankesuunnitelman ja rakennusosaan perustuvan kustannusarvion, ja 15.02.2021 §4 hyväksynyt urakoitsijan rakennushakkeen toteuttajaksi. Ilmoituksen mukaan tuleva SaKuKo-osasto on liitetty käytävällä uuteen sote-keskukseen, ja liittyy siten kiinteästi uuteen sotekeskukseen. Entisen terveyskeskuksen korvaamisrakentamiseen on ilmoituksen mukaan sitovasti osoitettu n. 7,4 miljoonaa euroa ja muut hankesuunnitelman mukaiset investointisuunnitelmat kustannukset olisivat kokonaisuudessaan noin 11,4 miljoonaa euroa.

LÄNSI- JA SISÄ-SUOMEN ALUEHALLINTOVIRASTO

Postiosoite: PL 5, 13035 AVI | Käyntiosoite: Wolffintie 35, Vaasa

puh. 0295 018 450
kirjaamo.lansi@avi.fi

Jyväskylän toimipaikka
Hannikaisenkatu 47

Tampereen toimipaikka
Yliopistonkatu 38

www.avi.fi

Sosiaali- ja terveysministeriö on 9.11.2020 kirjeessään pyytänyt aluehallintovirastoja seuraamaan toimialueellaan kuntien ja kuntayhtymien toimintaa sekä valvomaan, että yksityisten palvelun tuottajien kanssa tehdyissä sopimuksissa, rakennusten ja toimitilojen vuokra- tai muuta käyttöoikeutta koskevissa sopimuksissa sekä merkittävässä rakennuksiin kohdistuvissa investoinneissa noudatetaan rajoituslain mukaisia säädöksiä sekä Paras-lain säädöksiä.

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto on ottanut asian käsiteltäväksi valvonta-asiana.

Selvitykset

Joutsan kunnanhallituksen talous- ja hallintojohtaja Antti-Pekka Hokkanen on 9.7.2021 toimittanut aluehallintovirastolle selvityksen, jonka liitteenä on ote kunnanhallituksen 5.7.2021 päivätyistä pöytäkirjasta.

ALUEHALLINTOVIKASTON RATKAISU JA PERUSTELUT

Ratkaisu Aluehallintovirasto katsoo, että Joutsan kunta on toiminut käytettävissä olevien asiakirjojen perusteella kyseisessä asiassa asianmukaisesti.

Aluehallintovirasto arvioi, että hankkeen muutos- ja lisätöistä aiheutuva Joutsan Sote-keskuksen rakennushankkeen kokonaiskustannuksien ylittyminen 156 013 eurolla ei ole merkittävä. Aluehallintovirasto kuitenkin viittaa rajoituslain 6 §:ään. Lainvastaisen sopimuksen mitättömyydestä johtuvista investointien kustannuksista ja muista mahdollisista investointeihin liittyvistä seuraamuksista vastaavat kunta, kuntayhtymä tai niiden omistama yhtiö, jos ne eivät ole hakeneet poikkeuslupaa tai ovat menettelleet poikkeusluvan vastaisesti.

Valvonta-asian käsittely aluehallintovirastossa päättyy.

Perustelut

Kansanterveyslain (66/1972) 2 §:n 2 momentin mukaan aluehallintovirasto ohjaa ja valvoo kansanterveystyötä toimialueellaan.

Sosiaalihuoltolain (710/1982) 3 §:n 2 momentin mukaan aluehallintovirastolle kuuluu sosiaalihuollon suunnittelu, ohjaus ja valvonta toimialueellaan.

Lain kuntien ja kuntayhtymien eräiden oikeustoimien väliaikaisesta rajoittamisesta sosiaali- ja terveydenhuollossa (548/2016, jälj. rajoituslaki) 4 §:n 1 momentin mukaan kunta tai kuntayhtymä ei saa tehdä sosiaali- ja terveydenhuollon rakennuksiin kohdistuvia investointeja koskevia sitoumuksia, joiden arvonlisäverottomat kokonaiskustannukset ylittävät viisi miljoonaa euroa. Säännöksen 2 momentin mukaan sosiaali- ja terveysministeriö voi myöntää poikkeusluvan, jos investointi on palvelujen saatavuuden turvaamiseksi välttämätön ja kiireellinen.

Rajoituslain 6 §:n mukaan jos 2–4 §:n mukaiseen oikeustoimeen on ryhdytty tämän lain vastaisesti, on sopimus mitätön. Lainvastaisen sopimuksen mitättömyydestä johtuvista investointien kustannuksista ja muista mahdollisista investointeihin liittyvistä seuraamuksista vastaavat kunta, kuntayhtymä tai niiden omistama yhtiö, jos ne eivät ole hakeneet poikkeuslupaa tai ovat menettäneet poikkeusluvan vastaisesti.

Rajoituslakia koskevan hallituksen esityksen (HE 97/2016) mukaan viiden miljoonan rajan ylittymisessä olisi otettava huomioon samaan hankkeeseen liittyvät osakokonaisuudet. Jos kunta tekee samaan rakennuskohteeseen lain voimassaolon aikana useita korjausinvestointeja, voidaan niiden katsoa kuuluvan samaan investointikokonaisuuteen, jolloin kokonaisarvo lasketaan osakokonaisuuksien yhteenlasketuista arvoista. Selvityksen mukaan Joutsan kunnalla on kaksi täysin erillistä rakennushanketta toteutettuna kahteen erilliseen rakennukseen: uudisrakennus Sote-Keskus ja Palvelukeskus Jousen Sakuko osaston peruskorjaus. Rakennuksilla on omat rakennusluvut ja

-tunnukset. Hankkeiden välissä on selkeä tauko, erillinen kilpailutus ja erilliset urakoitsijat. Joutsan kunnalla ei ole osakokonaisuuksia.

Joutsan kunta on rakentanut valmiiksi saakka yhden rakennushankkeen syyskuussa 2020, Joutsan Sote-Keskuksen. Rakennushankkeeseen lähdettäessä kustannusarvion mukaiset kustannukset olivat 4 929 000 euroa. Taloudellisen loppuselvityksen mukaan hankkeen kokonaiskustannukset ovat 5 156 013 euroa, ja kustannukset ylittyivät muutos- ja lisätöistä johtuen. Jos muutos- ja lisätöitä ei olisi kohdistunut hankkeeseen, olisi hankkeen kokonaiskustannukset jääneet alle 5 000 000 euron. Tieto rajoituslain yli viiden miljoonan ylityksestä on syntynyt vuoden 2020 kesän aikana lisä- ja muutostöiden käsittelyn aikana. Joutsan kunnanhallitus on 22.03.2021 käsitellyt Sote-Keskus hankkeen kustannuksia.

Selvityksestä käy ilmi, että Joutsan Sote-Keskuksessa on oma tekninen tila, joka palvelee vain Sote-Keskusta. Sote-Keskuksessa on oma väestönsuoja, joka palvelee vain Sote-Keskuksen henkilömäärää. Sote-Keskuksessa on omat IV-laitteet, KVV- ja lämmityslaitteet. Joutsan Sote-Keskuksella on oma rakennustunnus, rakennuslupa ja luvassa määrätyt ehdot.

Selvityksen mukaan maaliskuussa 2021 alkanut rakennushanke SaKuKo on peruskorjaushanke, jota toteutetaan parhaillaan. Rakennushanke sijoittuu Palvelukeskus Jouseen, joka on oma erillinen rakennus. Palvelukeskus Jousessa on kolme selkeää osastoa (osastot A, B, ja C), joista yhteen osaan (A-osasto) toteutetaan peruskorjaushanke. Osastoa kutsutaan Koivula osastoksi, joka sijaitsee kauimpana Sote-Keskukselta. Palvelukeskus Jousi ja SaKuKo (A-osasto) eivät ole yhtä Joutsan Sote-Keskuksen kanssa, vaan rakennusosat ovat erillään toisistaan. Palvelukeskus Jousesta saatetaan tarpeen mukaan kuljettaa potilaita miltä osastolta tahansa Sote-Keskukseseen, jonka vuoksi Palvelukeskus Jousen ja Sote-Keskuksen väliin on tehty avonainen yhdyskatos, mikä estää pahimmat sääilmiöt. Selvityksessä tuodaan esille, että katos on tehty esteettömyyttä ja potilasturvallisuutta ajatellen. Katos on avonainen, jonka vuoksi sitä ei lasketa Palvelukeskus

Jousen eikä Sote-Keskuksen rakennusoikeuteen. Kyseessä on yhdyskatos, joka erottaa, ei yhdistä rakennuksia.

Rakennushanke Sakukoon tulee rakennusluvan myötä rakentaa oma väestönsuoja, koska Palvelukeskus Jousen rakennus on oma erillinen kokonaisuus. Sote-Keskuksen väestönsuoja ei palvele Palvelukeskus Joustaa, koska Palvelukeskus Jousen katsotaan olevan oma rakennus. Rakennushanke Sakukon kustannusarvio on noin 2,2 M€.

Selvityksen mukaan Joutsan kunta on ennen Sakuko-rakennushankkeeseen lähtöä (helmikuussa 2021) varmistanut sosiaali- ja terveysministeriöltä hankkeeseen lähtemisen rajoituslain huomioimat edellytykset. Ministeriölle on saatettu tietoon mahdollisten lisätöiden aiheuttama urakkasumman ylitys. Sosiaali- ja terveysministeriöstä saadun tiedon mukaan, jos rakennushankkeiden välissä on selkeä tauko ja rakennusosat ovat erillään, niin poikkeusluvan hakemiseen ei ole tarvetta. Rakennushankkeiden välissä on selvityksen mukaan ollut selkeä noin 5–6 kuukautta kestävä tauko. Lisäksi rakennusosat eivät liity toisiinsa. Palvelukeskus Jousi on oma rakennus ja nykyisen A-osaston peruskorjaus sijaitsee rakennuksen etäisimmällä laidalla.

Muut käynnissä olevat hankkeet ovat selvityksessä annetun tiedon mukaan suun terveydenhuollon- ja ruokapalveluiden rakennushanke, jonka kustannusarvio on 1,8 Me, ja tarkoitus käynnistää syyskuussa 2021. Hanke on oma rakennushanke.

Annetujen selvityksien perusteella aluehallintovirasto toteaa, että Joutsan kunnan ilmoittamat hankkeet Sote-Keskus ja Sakuko ovat toisistaan erillisiä hankekokonaisuuksia, hankkeiden välissä on tauko ja rakennusosat sijaitsevat toisistaan erillään. Hankkeiden ei voida näin ollen katsoa kuuluvan samaan investointikokonaisuuteen. Aluehallintovirasto arvioi, että hankkeen kokonaiskustannuksissa viiden miljoonan euron ylitys 156 013 eurolla ei ole merkittävä ja ylitykset ovat johtuneet hankkeen muutos- ja lisätöistä. Ylitys ei anna aiheutta aluehallintoviraston taholta enempään toimenpiteisiin.

Aluehallintovirasto ohjaa Joutsan kuntaa jatkossa huomioimaan kustannusarvioissaan mahdolliset muutos- ja lisätöistä aiheutuvat kustannukset. Kunnan tulee yksityisten palvelun tuottajien kanssa tehdyissä sopimuksissa, rakennusten ja toimitilojen vuokra- tai muuta käyttöoikeutta koskevissa sopimuksissa sekä merkittävässä rakennuksiin kohdistuvissa investoinneissa noudattaa rajoituslain mukaisia säädöksiä sekä Paras-lain säädöksiä.

Aluehallintovirasto huomauttaa, että rajoituslain 6 §:n mukaan lain vastainen oikeustoimea koskeva sopimus on mitätön. Lainvastaisen sopimuksen mitättömyydestä johtuvien investointien kustannuksista ja muista mahdollisista investointeihin liittyvistä seuraamuksista vastaavat kunta, kuntayhtymä tai niiden omistama yhtiö, jos ne eivät ole hakeneet poikkeuslupaa tai ovat menettelleet poikkeusluvan vastaisesti. Aluehallintovirasto toteaa, että viime kädessä sopimuksen mahdollinen lainvastaisuus todetaan oikeusistuimissa.

Rajoituslaki on määräaikainen ja se on voimassa vuoden 2025 loppuun saakka. Laki edellyttää, että kunnan ja kuntayhtymän tulee sisällyttää lain voimaantulon jälkeen tehtäviin ja vuoden 2023 jälkeen voimassa oleviin sopimuksiin yksityisen palvelun tuottajan kanssa ja rakennusten ja toimitilojen vuokra- tai muuta käyttöoikeutta koskeviin sopimuksiin sopimusehto, jonka mukaan sosiaali- ja terveydenhuollon lakisääteisessä järjestämismvastuussa olevalla on oikeus irtisanoa sopimus vuoden 2024 tai 2025 aikana päättymään 12:sta kuukauden kuluttua irtisanomisesta ilman, että irtisanomisesta syntyy korvausvelvollisuutta.

Edellä mainittu sopimusehto on sisällytettävä sellaisiin yksityisen palvelun tuottajan kanssa tehtäviin sopimuksiin, joiden ennakoitu vuotuinen arvo ylittää 15 prosenttia kyseisen kunnan tai kuntayhtymän järjestämismvastuulla olevan sosiaali- ja terveydenhuollon osalta viimeisimmän tilinpäätöksen mukaisista vuosittaisista käyttötalousmenoista.

Laki rajoittaa myös rakennusten pitkäaikaisia vuokra- tai käyttöoikeussopimuksia sekä merkittäviä sosiaali- ja terveydenhuollon

investointeja, joiden arvonlisäverottomat kokonaiskustannukset ylittävät viisi miljoonaa euroa. Kunta tai kuntayhtymä saa tehdä yli viiden miljoonan euron rakennusinvestoinnin sosiaali- ja terveydenhuollon rakennuksiin vain, jos investointi on sosiaali- ja terveystalouden saatavuuden turvaamiseksi välttämätön ja kiireellinen. Periaatetta sovelletaan myös sellaiseen vuokra- tai muuna käyttöoikeussopimuksena toteutettavaan investointiin, jonka sopimusehtojen mukaan hanke on rinnastettavissa kunnan tai kuntayhtymän omistukseen tehtävään investointiin. Edellä mainitut investoinnit edellyttävät sosiaali- ja terveysministeriön poikkeuslupaa.

Asian käsittely aluehallintovirastossa päättyy.

Sovelletut oikeusohjeet

Kansanterveyslaki (66/1972) 2 §

Sosiaalihuoltolaki (710/1982) 3 §

Laki kuntien ja kuntayhtymien eräiden oikeustoimien väliaikaisesta rajoittamisesta sosiaali- ja terveydenhuollossa (548/2016) 4 §, 6 §

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen ei oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain (808/2019) 6 §:n 1 momentin perusteella voi hakea valittamalla muutosta.

Salassapito

Julkinen.

Lisätietoja

Asian käsittelyyn aluehallintovirastossa on osallistunut lakimies Jenni Mustonen.

Lisätietoja antaa tarvittaessa ylitarkastaja Toni Honkakorpi, puh. 0295 018 450 (keskus) tai etunimi.sukunimi(at)avi.fi.

yksikön päällikkö

Niina Siirilä

ylitarkastaja

Toni Honkakorpi

Tämä asiakirja on hyväksytty sähköisesti viimeiseltä sivulta ilmenevin tavoin.

Jakelu ja suoritusmaksu

Päätös Joutsan kunta, kunnanhallitus

Suoritemaksu Maksuton

Tiedoksi Sosiaali- ja terveysministeriö
Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto
Epäkohtailmoituksen laatija

Tämä asiakirja LSSAVI/8216/2021 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument LSSAVI/8216/2021 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Honkakorpi Toni 24.11.2021 11:41

Ratkaisija Siirilä Niina 24.11.2021 11:48